

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 133/03-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. októbra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti M. P., bytom B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ustanoveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 192/95, za účasti Okresného súdu Bratislava V, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 192/95 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 192/95 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. P. n e p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie.

4. Okresný súd Bratislava V j e p o v i n n ý uhradiť M. P. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania vo výške 8 796 Sk (slovom Osemtisícšesťdesiatšesť slovenských korún) na účet advokátky JUDr. E. L., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 133/03 z 13. augusta 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. P., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 192/95.

Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 16. októbra 1995 okresnému súdu návrh vo veci uplatnenia úhrady nákladov na svoju výživu.

Sťažovateľka uviedla, že od začiatku súdneho konania sa vykonalo 22 pojednávaní a ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej.

Sťažovateľka sa domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, a súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 2011/03 doručeným ústavnému súdu 26. septembra 2003, v ktorom uviedol, že konanie v právnej veci sťažovateľky sa vedie na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 192/95 od 16. októbra 1995. Ďalej podrobne opísal chronológiu postupu okresného súdu v tomto konaní až do 21. mája 2003.

Predseda okresného súdu poukázal aj na to, že: *„Od 1. 4. 2003 oddelenie nemá zákonného sudcu, vzhľadom na odchod Mgr. Z. na iný súd, výberové konanie uskutočnené 29. 4. 2003, čaká sa na menovanie sudcu do funkcie.*

V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu uviedol:

„Po preštudovaní spisu som toho názoru, že zák. sudca vo veci konal a keďže ako orgán štátnej správy nemôžem zasahovať do procesných úkonov sudcu, nezasahujem ani čo do navrhovaného a doplňovaného dokazovania zákonným sudcom.

Prieťahy v konaní som zistil v období od podania návrhu do prvého úkonu sudcu, ktorý bol 12. 4. 1996 a potom v období 2. 10. do 29. 12. 1998.

Netrváme na ústnom pojednávaní vo veci.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania v predmetnej veci od podania žaloby okresnému súdu do 29. septembra 2003, keď bol ústavnému súdu doručený spis okresného súdu sp. zn. 15 C 192/95.

Návrh sťažovateľky, ktorým sa domáhala úhrady nákladov na svoju výživu, bol okresnému súdu doručený 16. októbra 1995. Okrem tohto návrhu sú v spise okresného

súdu zdokumentované z hľadiska posudzovania, či došlo k namietanému porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva, tieto podstatné úkony:

- Dňa 12. apríla 1996 dala sudkyňa pokyn pre svoju kanceláriu, aby bol pripojený súvisiaci trestný spis a aby bol doručený návrh odporcovi na vyjadrenie.

- Dňa 1. júla 1996 okresný súd zisťoval prípisom na pošte, či a kedy odporca prevzal zásielku - návrh, pričom pošta doručila okresnému súdu odpoveď 4. júla 1996 (zásielka nedoručená).

- Dňa 6. februára 1997 okresný súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľky, aby súdu boli predložené podklady a dôkaz o tom, že uplatňovaný nárok nebol uhradený v rámci dávok dôchodkového zabezpečenia.

- Dňa 9. apríla 1997 právny zástupca sťažovateľky predložil okresnému súdu požadované dokumenty.

- Pojednávanie 22. mája 1997 bolo odročené na 10. júl 1997 z dôvodu neúčasti právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý mal doručenie predvolania riadne vykázané.

- Na pojednávaní 10. júla 1997 boli vypočutí sťažovateľka a odporca, pričom pojednávanie bolo odročené na 2. október 1997 za účelom predloženia podkladov zo strany sťažovateľky aj odporcu.

- Pojednávanie 2. októbra 1997 bolo odročené na neurčito s konštatovaním, že pojednávanie bude opätovne nariadené až po doručení odpovede „Úradu dôchodkového zabezpečenia“.

- Dňa 30. novembra 1998 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania.

- Dňa 13. januára 1999 bola okresnému súdu doručená opätovná žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania.

- Pojednávanie 25. februára 1999 bolo odročené na neurčito z dôvodu realizácie dopytu na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky vo veci vrátenia súvisiaceho trestného spisu.

- Na pojednávaní 20. mája 1999 predniesol právny zástupca informáciu o tom, že sťažovateľka dňom 1. apríla 1999 odišla do starobného dôchodku a podala odvolanie voči vymeraniu súhrnu starobného a vdovského dôchodku. Z uvedeného dôvodu požiadal okresný súd o odročenie pojednávania s eventualitou úpravy petitu.

- Pojednávania 5. augusta 1999 sa nezúčastnil právny zástupca sťažovateľky, ktorého neúčast' bola ospravedlnená. Do spisu bolo sťažovateľkou doložené rozhodnutie o priznaní starobného a vdovského dôchodku.

- Na pojednávaní 18. novembra 1999 predniesol právny zástupca sťažovateľky, že súdu doloží svoju plnú moc na zastupovanie vo veci a upresní návrh - nároky sťažovateľky.

- Okresný súd opakovane (22. januára 2000, 29. marca 2000, 13. júla 2000) vyzýval právneho zástupcu sťažovateľky „k doplneniu žaloby a plnej moci“.

- Podaním z 25. júla 2000 právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu, že trvá na podanom návrhu a jeho doplnenie uskutoční po návrate z dovolenky.

- Prípisom z 13. septembra 2000 okresný súd opakovane urgoval právneho zástupcu sťažovateľky, aby v lehote 15 dní doplnil návrh.

- Na pojednávanie konané 12. decembra 2000 sa právny zástupca sťažovateľky nedostavil bez ospravedlnenia. Okresný súd pojednávanie odročil na 15. február 2001 s tým, že právnenému zástupcovi sťažovateľky pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty uložil doručiť okresnému súdu úpravu návrhu.

- Dňa 18. decembra 2000 sťažovateľka osobne doručila okresnému súdu písomné podanie, ktorým zrušila poverenie zastupovať ju svojmu právnenému zástupcovi.

- Dňa 3. januára 2001 okresný súd vyzval priamo sťažovateľku, aby súdu neodkladne oznámila presnú špecifikáciu svojich nárokov.

- Dňa 8. januára 2001 bola okresnému súdu doručená špecifikácia nárokov sťažovateľky vyhotovená jej novou právnuou zástupkyňou.

- Pojednávanie 15. februára 2001 bolo odročené na 19. apríl 2001 za účelom predvolania odporcu pod hrozbou predvedenia.

- Okresný súd prípisom z 5. marca 2001 požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru B. - P. - sever o doručenie predvolania odporcovi na pojednávanie.

- Dňa 12. apríla 2001 odporca doručil okresnému súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu zmeny právneho zástupcu (pôvodný právny zástupca oznámil odporcovi, že ho nemôže v konaní ďalej zastupovať).

- Pojednávanie 19. apríla 2001 bolo odročené na 1. jún 2001 s tým, aby odporca v 14-dňovej lehote súdu oznámil meno svojho právneho zástupcu a uvedené doložil písomným splnomocnením.

- Pojednávanie 1. júna 2001 bolo odročené na neurčito s tým, že bude oslovená Slovenská poisťovňa ako potenciálny vedľajší účastník.

- Dňa 8. júna 2001 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k veci vedľajšieho účastníka, Slovenskú poisťovňu.

- Dňa 4. júla 2001 Slovenská poisťovňa svojím podaním doručeným okresnému súdu 9. júla 2001 oznámila, že predmetnú poistnú vec neeviduje, za motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená udalosť, nebolo zaplatené zákonné poistné a do konania nevstupuje.

- Pojednávanie 30. novembra 2001 na okresnom súde prebehlo bez účasti odporcu a bolo odročené na 21. február 2002 za účelom „predloženia zoznamu zamestnávateľov odporcu a jeho manželky“.

- Dňa 3. decembra 2001 oznámila Slovenská poisťovňa okresnému súdu, že svoje vyjadrenie zo 4. júla 2001 berie späť, že poistnú udalosť eviduje a v súvislosti s ňou vyplatila čiastku 55 230 Sk.

- Na pojednávaní 21. februára 2002 predložil zástupca vedľajšieho účastníka - Slovenskej poisťovne písomné vyčíslenie nárokov, ktoré okresný súd krátkou cestou doručil právnej zástupkyňi sťažovateľky, ktorá následne požiadala o poskytnutie mesačnej lehoty na zaujatie stanoviska k výpočtu. Okresný súd žiadosti vyhovel a pojednávanie odročil na 23. apríl 2002.

- Dňa 15. apríla 2002 doručila právna zástupkyňa sťažovateľky okresnému súdu písomné podanie, v ktorom sa vyjadrila k meritu veci a súčasne ospravedlnila svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní.

- Dňa 23. apríla 2002 bolo pojednávanie odročené na 13. máj 2002 za účelom „oboznámenia listinných dôkazov“.

- Dňa 13. mája 2002 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom „poskytnutia lehoty žalujúcej strane na špecifikáciu základu, od ktorého odvodzujú rozsah nákladov na výživu“.

- Dňa 30. mája 2002 doručila právna zástupkyňa sťažovateľky okresnému súdu požadovanú špecifikáciu uplatňovaných nárokov.

- Pojednávanie 22. augusta 2002 bolo okresným súdom odročené na 17. september 2002 za účelom „upovedomenia zástupcov účastníkov konania a predvolania vedľajšieho účastníka“.

- Pojednávanie 17. septembra 2002 bolo odročené na 23. september 2002 za účelom vyhlásenia rozsudku. Účastníci boli poučení v súlade s § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) o ukončení dokazovania.

- Pojednávanie 23. septembra 2002 okresný súd odročil na 15. október 2002 „za účelom predloženia rozhodnutí Sociálnej poisťovne o zvyšovaní dôchodkov žalobkyne“.

- Pojednávanie 15. októbra 2002 okresný súd odročil na 30. október 2002 „za účelom upovedomenia zástupcu žalobcu a vedľajšieho účastníka“.

- Pojednávanie 30. októbra 2002 okresný súd odročil na 10. december 2002 s tým, že bude vypočutý svedok - likvidátor vedľajšieho účastníka.

- Dňa 8. novembra 2002 doručila právna zástupkyňa sťažovateľky okresnému súdu oznámenie o svojom odchode do dôchodku a o ukončení svojho zastupovania vo veci s tým, že poukázala na konštatovanie okresného súdu z 18. septembra 2002 o ukončení dokazovania a následnom vyhlásení rozsudku, na ktorom jej účasť nie je potrebná.

- Dňa 10. decembra 2002 okresný súd pokračoval v konaní a odročil pojednávanie za účelom výsluchu svedka - likvidátora vedľajšieho účastníka na 14. január 2003.

- Dňa 14. januára 2003 na pojednávaní okresný súd vykonal výsluch svedkyne, ktorá sa vyjadrila, že v súčasnosti už likvidácie zákonného poistenia nevykonáva, a uviedla meno súčasnej likvidátorky. Okresný súd pojednávanie odročil na 6. marec 2003 za účelom výsluchu súčasnej likvidátorky vedľajšieho účastníka.

- Na pojednávaní 6. marca 2003 okresný súd vypočul svedkyňu - likvidátorku vedľajšieho účastníka a pojednávanie odročil na 25. marec 2003 za účelom „upovedomenia zástupcu žalovaného“.

- Na pojednávaní 25. marca 2003 predniesla nová právna zástupkyňa sťažovateľky návrh, aby okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu, že je potrebné z pohľadu sťažovateľky zvážiť eventualitu úpravy, resp. zmeny návrhu. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito a poskytol 60-dňovú lehotu na vyjadrenie stanoviska k uplatňovaným nárokom.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03).

K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (m. m. II. ÚS 235/02, III. ÚS 127/03).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 20/02, I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (napr. I. ÚS 54/02).

1. Predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľky na úhradu nákladov na jej výživu, ktoré vznikli v súvislosti s úmrtím jej manžela v dôsledku trestného činu ublíženia na zdraví spáchaného odporcom.

Ústavný súd zastáva názor, že ide o konanie, ktoré nie je po právnej ani faktickej stránke zložitú. V uvedenom konaní nie je už totiž potrebné vykonávať dokazovanie ohľadom preukazovania základu uplatňovaného nároku, ktorý je daný, a podstatou konania (dokazovania) je iba stanovenie rozsahu uplatňovaného nároku, resp. vyčíslenie jeho výšky.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Ústavný súd zo spisu zistil, že na vzniku zbytočných priet'ahov v konaní sa v podstatnejšej, právne významnej miere podieľala samotná sťažovateľka, resp. jej právny zástupca, konkrétne tým, že:

- pojednávania nariadeného na 22. máj 1997 sa bez ospravedlnenia nezúčastnil právny zástupca sťažovateľky,

- napriek tomu, že sa právny zástupca sťažovateľky na pojednávaní 18. novembra 1999 zaviazal, že súdu predloží plnú moc a upresní uplatnené nároky sťažovateľky, fakticky tak urobil až 8. januára 2001, teda až po 13 mesiacoch. Takéto dlhé obdobie zbytočných prietahov v konaní spôsobil právny zástupca sťažovateľky napriek opakovaným výzvam a urgenciám zo strany okresného súdu (22. januára, 29. marca, 13. júna a 13. septembra 2000),

- dňa 12. decembra 2000 sa právny zástupca opätovne nezúčastnil na pojednávaní bez ospravedlnenia,

- dňa 8. novembra 2002 doručila právna zástupkyňa sťažovateľky okresnému súdu oznámenie, že odchádza do dôchodku a v súvislosti s tým ukončuje právne zastupovanie vo veci, pričom plná moc pre novú právnu zástupkyňu bola sťažovateľkou predložená až 21. marca 2003 po tri a pol mesiacoch,

- na pojednávaní 25. marca 2003 predniesla nová právna zástupkyňa sťažovateľky návrh, aby okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu, že je potrebné z pohľadu sťažovateľky zvážiť eventualitu úpravy, resp. zmeny návrhu. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito a poskytol 60-dňovú lehotu na vyjadrenie stanoviska k uplatňovaným nárokom.

Konanie vo veci spomalila aj skutočnosť, že po podaní návrhu sťažovateľka odišla do dôchodku, bol jej priznaný dôchodok, čo vyvolalo potrebu novej špecifikácie uplatňovaných nárokov v konaní. Plynulý priebeh konania ovplyvnil aj vstup Slovenskej poisťovne ako vedľajšieho účastníka do konania, ako aj skutočnosť, že sťažovateľka sa proti rozhodnutiu o priznaní dôchodku odvolala. V neposlednom rade mala na dĺžku konania vplyv aj opakovaná zmena právneho zástupcu na strane sťažovateľky.

3. Tretím kritériom, na základe ktorého ústavný súd zisťoval, či nedošlo v konaní k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd zo spisu zistil, že v určitých etapách zbytočné prietahy v konaní svojim postupom okresný súd spôsobil najmä tým, že:

- návrh doručený 16. októbra 1995 postúpil na vyjadrenie odporcovi až 12. apríla 1996, teda po päť a pol mesiacoch. Toto obdobie vyhodnotil ako priet'ah v konaní aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 22. septembra 2003,

- ako zbytočný priet'ah v konaní možno hodnotiť obdobie od 1. júla 1996, keď okresný súd žiadal poštu o oznámenie výsledku doručovania, do 6. februára 1997 (viac ako 7 mesiacov), keď okresný súd urgoval právneho zástupcu s'ťažovateľky, aby zaslal doklad, že uplatňovaný nárok nebol uhradený z dávok sociálneho zabezpečenia,

- dňa 2. októbra 1997 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu čakania na správu od „Úradu dôchodkového zabezpečenia“, pričom nasledujúce pojednávanie nariadil až 25. februára 1999 po viac ako 15 mesiacoch, a to aj napriek opakovaným urgenciám právneho zástupcu s'ťažovateľky, aby bolo nariadené pojednávanie (3. novembra 1998 a 13. januára 1999). Aj toto obdobie predseda okresného súdu v citovanom vyjadrení k s'ťažnosti z 22. septembra 2003 uznal ako priet'ah v konaní,

- ako nesústredený postup možno hodnotiť konanie okresného súdu spočívajúce v tom, že na svojom pojednávaní 17. septembra 2002 uznesením vyhlásil dokazovanie za ukončené a hoci pojednávanie odročil na 23. september 2002 za účelom vyhlásenia rozsudku, rozsudok nevyhlásil a v konaní pokračoval ďalšími 6 pojednávaniami, na ktorých bolo vykonávané ďalšie dokazovanie, pričom konanie nebolo ani doposiaľ právoplatne ukončené.

Konštatovanie o tom, že príslušný civilný úsek okresného súdu nie je dostatočne personálne obsadený, z čoho vyplýva neprimerané zaťažovanie sudcov, nemohol ústavný súd akceptovať vzhľadom na medzinárodné štandardy uplatňovania Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého platí, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých musí štát zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval dôsledne v súlade s § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná, a nevyužil takú organizáciu jeho postupu, ktorá by eliminovala nedostatok súčinnosti účastníkov konania.

S poukazom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 192/95 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia vo svojej veci.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Svoj návrh odôvodnila tým, že viac ako sedem rokov trvajúci súdny spor má na ňu veľmi negatívny dopad.

Z citovaného textu ústavy a zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie. Ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z toho, že s poukazom na kritérium vyhodnotenia správania sťažovateľky je možné porovnať mieru jej prispenia k vzniku zbytočných prietahov v preskúmanom konaní s podielom, ktorým k ich vzniku prispel okresný súd. Sťažovateľka, resp. jej právni zástupcovia prispeli svojím spávaním k tomu, že konanie v jej právnej veci sa neúmerne predlžovalo. Ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní musí účastník počítať s tým, že ak jeho pasívne správanie alebo oneskorená reakcia na výzvu súdu predĺži konanie, pôjde to v každom prípade na jeho ťarchu (§ 6, § 110 ods. 2, § 120 ods. 1 OSP).

Za týchto okolností potom konanie a nález ústavného súdu (najmä vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázanie okresnému súdu, aby ďalej vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a priznanie úhrady trov konania) sú podľa jeho názoru dostatočnými opatreniami na zavŕšenie nápravy stavu spôsobeného namietaným porušením základného práva.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. E. L. uplatnených v podaní z 13. októbra 2003. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2002, ktorá bola 12 811 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej výške 8 796 Sk za 2 úkony po 4 270 Sk a 2 x 128 Sk režijný paušál. Podanie právnej zástupkyne doručené ústavnému súdu 15. októbra 2003 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 29. októbra 2003